

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Reného Fischera a soudkyně JUDr. Martiny Tvrdkové a Mgr. Halky Hovorkové ve věci

žalobců: a) **H. A. V.**, narozená xxx
bytem xxx xxx, xxx – xxx-xxx xxx, xxx
b) **D. V. S.**, narozený xxx
bytem xxx xxx, xxx – xxx-xxx xxx, xxx
oba zastoupeni advokátem JUDr. Milanem Kyjovským
sídlem Jaselská 202/19, 602 00, Brno

proti
žalovaným: a) **Z. M.**, narozený xxx
bytem xxx xxx xxx, xxx xxx xxx
b) **ŠXXXA s.r.o.**, IČO xxx
sídlem xxx xxx, xxx, xxx - xxx xxx
obě zastoupeny advokátem JUDr. Pavlem Musilem, Ph.D.
sídlem Hellichova 458/1, 118 00, Praha 1

o 1 384 440Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 1. 11. 2023, č. j. 42 C 286/2022-150,

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se zrušuje a věc se tomuto soudu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně shora označeným rozsudkem rozhodl tak, že se zamítá žaloba s návrhem, aby žalovaná a) byla povinna zaplatit žalobkyni a) částku 692 220 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně od 2. 3. 2021 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok I.), zamítá se žaloba s návrhem, aby žalovaná a) byla povinna zaplatit žalobci b) částku 692 220 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně od 2. 3. 2021 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II.), zamítá se žaloba s návrhem, aby žalované a) a b) byly povinny zaplatit žalobkyni a) částku 692 220 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně od 2. 3. 2021 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III.), zamítá se žaloba s návrhem, aby žalované a) a b) byly povinny zaplatit žalobci b) částku 692 220 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně od 2. 3. 2021 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok IV.), ve vztahu mezi žalobci a) a b) a žalovanou b) jsou žalobci a) a b) povinni společně a nerozdílně zaplatit žalované b) náhradu nákladů řízení v částce 82 677 Kč k rukám právního zástupce žalované b) (výrok V.), ve vztahu mezi žalobci a) a b) a žalovanou a) jsou žalobci a) a b) povinni společně a nerozdílně zaplatit žalované a) náhradu nákladů řízení v částce 82 677 Kč k rukám právního zástupce žalované a) (výrok VI.).
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobci (žalobkyně a) jako matka poškozené a žalobce b) jako syn poškozené) domáhali po žalovaných zaplacení částky ve výši 1 384 440 Kč (každý z žalobců částkou ve výši 692 220 Kč) z titulu jednorázové náhrady nemajetkové újmy pozůstalých. Uvedli, že poškozená O. V. byla zaměstnána buď u žalované a) nebo b) na základě faktického pracovního poměru bez písemné pracovní smlouvy za odměnu ve výši 100 Kč na hodinu jako uklízečka. Práce prováděla v budově České spořitelny v Xxx. Dne 1. 3. 2021 ve 14:30 hod. došlo k pracovnímu

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.

úrazu poškozené, když tato spadla ze světlíku v půdních prostorech proskleným stropem z výšky 14,8 m na zem, kde byla nalezena bez známek života pracovníky stavební firmy provádějící rekonstrukci. Pádem z výšky utrpěla poškozená zranění neslučitelná se životem, zejména fatální pohmoždění mozkového kmene. Věc byla prošetřována Policií České republiky (dále jen „PČR“). Usnesením ze dne 11. 6. 2021, č.j. KRPP-24683-48/TČ-2021-030571 byla věc odložena podle § 159a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Poškozená nebyla o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (dále jen „BOZP“) zaměstnavatelkou proškolená, ačkoliv pracovala na staveništi. V souvislosti s dodržováním pracovních předpisů bylo proti žalované podle informace od PČR zahájeno Státním úřadem inspekce práce řízení pro nelegální zaměstnávání poškozené. Podle Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 17. 12. 2020 o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2020 činila průměrná mzda v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2020 celkem 34 611 Kč. Její dvacetinásobek pak odpovídá částce 692 220 Kč. Tyto nároky přísluší zaměstnanci i v případě existence tzv. faktického pracovního poměru. Pokud by soud na základě provedených důkazů dospěl k závěru, že faktickou zaměstnavatelkou poškozené byla žalovaná b), lze vedle pracovního poměru žalované b) dovodit i odpovědnost žalované a) k náhradě škody pozůstalým podle ustanovení § 2910 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Např. zaměstnavatel porušil povinnost řádně své zaměstnance pojištit, nahlásit pracovní úraz poškozené pojišťovně, a následně též neposkytl součinnost s likvidací pojistné události. Přitom je zřejmé, že pokud by žalovaná a) této své zákonné povinnosti dostála a s pojišťovnou spolupracovala tak, jak jí ukládají příslušné normy, pojišťovna by byla v souladu s vyhláškou č. 125/1993 Sb. povinna nárok pozůstalých odškodnit. Pokud soud dospěje k závěru, že faktickou zaměstnavatelkou zemřelé byla žalovaná b), pak žalovaná a) ze zákona ručí za splnění závazku ze strany žalované b) žalobcům.

3. Žalovaná a) navrhl žalobu zamítnout z důvodu, že není ve věci pasivně legitimována. V souvislosti s úklidovými pracemi, které poškozená vykonávala pro žalovanou b), bylo vedeno Oblastním inspektorátem práce pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj správní řízení, z jehož výsledku vyplývá, že mezi poškozenou a žalovanou b) vznikl faktický pracovní poměr. Žalovaná a) je přesvědčena, že skutečnost, zda mezi poškozenou a jednou z žalovaných vůbec vznikl faktický pracovní poměr či nikoliv, je oprávněn určit výhradně soud v rámci řízení o žalobě na určení a nelze tak tuto žalobu opírat pouze o závěr správního orgánu. Tedy, dokud nebude na základě pravomocného rozhodnutí soudu určeno, že mezi poškozenou a jednou z žalovaných existoval pracovní poměr, není možné pravomocně rozhodnout o tom, zda nemajetková újma, jejíž náhrady se žalobci domáhají, vznikla v důsledku pracovního úrazu ve smyslu § 271k odst. 1 až 3 zák. práce a pokud ano, kdo je za ni odpovědný.
4. Žalovaná b) navrhl rovněž žalobu zamítnout. Shodně s žalovanou a) uvedla, že o tom, zda vznikl faktický pracovní poměr byl měl rozhodnout výhradně soud v samostatném řízení. Nad rámec uvedla, že ke vzniku předmětné nemajetkové újmy došlo při tzv. excessu poškozené, tedy jednání, které zcela vybočuje z pracovních úkolů, jež poškozená měla vykonávat a ani s nimi nijak nesouviselo. Svou argumentaci žalovaná b) opírá zejména o skutečnosti zjištěné v průběhu prověřování úmrtí poškozené PČR. Z uvedeného spisu PČR vyplývá, že předmětem činností, které společnost Lxxx xxxl s.r.o. u žalované b) objednávala, byly úklidové služby v kancelářích a schodišti v přízemí prvního patra, nikoliv na samotném staveništi (ve třetím patře), s čímž byla poškozená zcela zjevně seznámena, a to jak žalovanou b) prostřednictvím své xxx - žalované a), tak i panem M. J. ze společnosti Lxxx xxxl s.r.o. Rovněž je podstatné, že poškozená podle uvedeného usnesení PČR neuklízela v budově poprvé. Z usnesení, které je součástí spisu tohoto řízení, rovněž nevyplývá, že by při nálezu těla poškozené byly v jeho blízkosti nalezeny jakékoliv pracovní (úklidové) prostředky či nástroje (tedy na místě, na kterém došlo k nehodě, nevykonávala pracovní úkoly), které by nasvědčovaly tomu, že k úmrtí poškozené došlo při výkonu práce, přičemž naopak vyplývá, že k dosažení místa, ze kterého se poškozená zřítla, musela poškozená opustit první patro budovy, vylézt po nouzovém žebříku, prolézt 90 cm vysokým servisním vchodem do půdních

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.

prostor a překonat plechová revizní dvířka, která visela pouze na jednom pantu, a navíc byla zapříčená, tudíž k jejich otevření bylo potřeba vynaložit určitou sílu. Tvrzení, že poškozená nebyla formálně proškolená z hlediska bezpečnosti práce (BOZP), je irelevantní v jakékoli příčinné souvislosti s vzniklou nemajetkovou újmou v důsledku úmrtí poškozené. K tvrzení, že se dopustila porušení § 2910 o. z., když nenahlásila pracovní úraz, uvedla, že tato argumentace uvedená je zcela irelevantní, neboť § 2910 o. z. směřuje na zaviněné protiprávní jednání porušující absolutní práva a právní statky, nikoliv na zaviněné protiprávní jednání porušující relativní práva a právní statky.

5. Soud I. stupně po provedeném dokazování, které učinil z listinných důkazů a výslechů svědků a účastnice, vzal za zjištěné, že V. D. S., nar. xxx je xxx poškozené V. O. V. a H. H. A., nar. xxx je xxx poškozené V. O. V.. V důsledku smrti poškozené byl žalobci b) udělen status sirotka a jeho opatrovníci byla ustanovena žalobkyně a). Příčinou smrti poškozené bylo pohmoždění mozkového kmene. Smrt poškozené nastala v přímé příčinné souvislosti s poraněními, která utrpěla dne 1. 3. 2021 při pádu z výšky. V krvi poškozené nebyla prokázána přítomnost ethanolu, ani jiné toxikologicky významné látky. Žalovaná a) byla vyzvána právním zástupcem žalobkyně a) k úhradě částky 692 220 Kč z titulu jednorázové náhrady nemajetkové újmy. Současně byla žalovaná a) vyzvána ke sdělení čísla pojistné události u pojišťovny Kooperativa. Proti žalované a) a b) byla ze strany Státního úřadu inspekce práce zahájena kontrola ohledně dodržování povinností, se zaměřením zejména na dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce. Předmětný úraz poškozené byl vyšetřován PCR, která trestní věc odložila, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu a není na místě věc vyřídit jinak. Společnost Lxxx xxxle s.r.o. si objednala u společnosti ŠXXXA s.r.o. úklidové práce na akci rekonstrukce pobočky České spořitelny v Xxx. Bylo dohodnuto, že fakturace bude probíhat podle skutečně provedených prací na základě soupisu provedených prací. Žalované b) bylo ze strany Oblastního inspektorátu pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj udělena pokuta ve výši 200 000 Kč za přestupky týkající se nedostatečného dodržování pracovněprávních předpisů především ve vztahu k bezpečnosti práce a zaměstnávání cizinců. Paní Z. M. je majitelkou firmy ŠXXXA s.r.o., která se zabývá úklidovými službami. Má smlouvu se společností Lxxx xxxl s.r.o., kdy tato společnost si u ní objednala úklidové práce na rekonstrukci pobočky České spořitelny v Xxx. Poškozenou znala z minulosti, je to její dobrá známá z xxx. Poškozená potřebovala práci, protože byla ve špatné finanční situaci. Jelikož nemohla pracovat na smlouvu, tak se společně se p. M. domluvila na výkonu pracovní činnosti bez smlouvy. Za každou odpracovanou hodinu měla dostat částku ve výši 100 Kč, kterou jí vyplácela žalovaná a) osobně, ale neví přesně kolik. Poškozená rozuměla česky. Ve čtvrtek 26. 2. 2021 odvezla p. M. poškozenou na předmětné místo, kde probíhala rekonstrukce a ukázala jí, co má dělat. Náplň její práce byl úklid schodiště v přízemí a v prvním patře. Nic jiného. Na stavbě tehdy pracovala čtvrtek, pátek, sobotu a v pondělí, kdy došlo k předmětné nehodě. Písemné projednání rizik na pracovišti nebylo vyhotoveno. Pouze bylo domluveno s jednatelem stavební firmy panem R. a stavbyvedoucím panem J., co bude potřeba. Proškolení o bezpečnosti práce s poškozenou provedeno nebylo, pouze byla upozorněna na to, aby uklízela kancelář a schodiště, což byla práce úklidové firmy. Samotné staveniště, kde probíhaly stavební a zednické práce, nemělo být uklízeno. To nebylo ve smlouvě. Příslušníkům úklidové firmy ani nepříslušelo vstupovat na staveniště ve 3. patře. Budova měla čtyři patra, ve čtvrtém patře probíhala rekonstrukce. Ve třetím patře bylo schodiště, u světlíku betonová stěna s výlezem s ocelovou deskou s držáky. Za tím byl prosklený světlík spolu s vitrážemi.
6. D. M. a jeho bratr M. M. spolu se zástupcem investora a hlavním projektantem dne 1. 3. 2021 (tj. v den úrazu poškozené) byli na kontrolním dni objektu. Dopoledne stavbu procházeli, konkrétně i světlík, který otvírali. M. M. do příslušného místa málem vstoupil, když chtěl vědět, kam dané dveře vedou. Jeho bratr ho však zatáhl zpět. Poté se místo zabezpečilo tím, že se zavřely dveře, které však byly velice těžké (cca 15–20 kg). Dveře zavíral konkrétně M. M., přičemž se jednalo o rámeček, který se v rozích zahákl a přes to byla petlice. V tomto místě usoudili, že to není bezpečné a místo uzavřeli tak, že ho zabezpečili. Vstupovalo se tam velmi špatně otvorem, který se těžko

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.

otevíral. Otevřít přístup k danému místu bylo těžké i pro muže. Následně všichni odjeli a pan M. s panem J. prošli postup prací. Pan M. dal panu J. za úkol uklidit transportní trasu z třetího nadzemního podlaží včetně kanceláře a následně odjel do Prahy, kde posléze dostal zprávu o nehodě. Pan M. poškozené žádné pokyny nezařadil. Obecně dívky na stavbě patřily k úklidové firmě. Pracovní úkoly poškozené zadával pan J.. Ukazoval lidem práce týkající se úklidu. Na místo, kde se stal předmětný úraz, vede jiné schodiště, které není běžně používané. Úklid prostoru, kde došlo k nehodě nepatřil ten den mezi náplň práce. M. M. (stavební technik společnosti Lxxx xxxl) informoval svého bratra D. M. o tom, že na stavbě došlo k úrazu ženy z úklidové firmy, která spadla ze schodiště. D. M. svému bratrovi sdělil, necht' kontaktuje paní Z., jakožto zaměstnavatelku předmětné ženy a jednatelku žalované b). V průběhu cesty na místo činu D. M. dostal upřesňující informace o nehodě, kdy mu bylo sděleno, že paní od úklidové firmy spadla ze světlíku, přičemž mu byla upřesněna i její dopadová poloha. Poškozenou neznal osobně. Viděl ji poprvé dne 1. 3. 2021, když procházel v rámci kontrolního dne stavbou. Prvotní zadání o úklidu bylo zadáno před zahájením realizace paní Z., dílčí úkolování uklízeček prováděl pan M. J. M. M. byl volán na stavbu po kontrolním dnu kvůli stopám ve světlíku, které pařili jemu. Cizí zavazadlo se tak v souvislosti s nehodou vyloučilo. Dne 1. 3. 2021 byl přítomen i dělník M. J., který se účastnil bouracích prací, kde se sundávaly trámy ze stropu. Když byl kontrolní den, tak stavební dělníci stáli venku, neboť nemohli pracovat. Poté D. M. zadal práci M. J. a odjel pryč. M. J. následně odjel pro benzín do pily a předmětnému neštěstí nebyl přítomen. Při jeho návratu mu volal kamarád, že slyšel ránu a sdělil mu, co se stalo. Oba byli v šoku. M. J. volal záchranku, přičemž přijela i PČR. Práci jí většinou zadával on a poškozená pochopila, co má dělat, jelikož začala uklízet v kanceláři a postupovala po schodech směrem k hale. Konkrétně se postupovalo od kanceláře v prvním nadzemním patře přes schodiště do haly. Poškozená se na nic neptala. Když odjel pan J., byla poškozená v budově sama.

7. Budova České spořitelny se nachází na adrese xxx xxx, xxx – xxx xxx. Jedná se o budovu o třech patrech a následných půdních prostorech (tj. čtvrté patro). Poškozená byla nalezena v poloze na zádech, těsně pod schodištěm. Na sobě měla kromě běžného oděvu také reflexní vestu a modré gumové rukavice. Okolo těla poškozené se nacházely střepy zelené barvy včetně telefonu a sluchátek. Při pohledu vzhůru od poškozené byla vidět prosklená stropní výplň ve výšce asi 14,8 metrů se zřejmým rozbitým otvorem po jeho rozbití. Při výstupu do třetího patra se prochází točitým schodištěm, které vede do místnosti s dřevěnými trámy připomínající půdní vestavbu. Po projití prvním prostranstvím a zabočením doleva se dostaneme do prostoru malé půdní vestavby. Dále se zde nachází vnitřní otevřené sololitové dveře s patrným odlupujícím se těsněním. Při vstupu do místnosti je patrná dřevěná konstrukce, z níž vedou tři dřevěné schody směrem dolů, zároveň jsou na této konstrukci opřena kovová revizní dvířka vedoucí do prostoru, kde se nachází světlík. Revizní dvířka jsou po pravé straně připravena na upevnění, po levé straně ve středu je zavírání na páku. Povrch krytu je silně zaprášen. Naproti zdi zakrývající skleněnou výplň je o stěnu opřené koště s lopatou a na zemi je položen malý smetáček a kýbl se štěrkem.
8. Zjištěný skutkový stav soud I. stupně posoudil zejména podle § 2910 o. z. a podle § 33 odst. 1, § 269 odst. 1, § 271i odst. 1, § 271k odst. 1, § 273 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zák. práce“) a dále podle článku 24 bodu 3 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o právní pomoci v občanských věcech ze dne 28. 1. 2001. Uzavřel, že se v první řadě zabýval procesní otázkou, zda žalobkyně a) mohla právně jednat za žalobce b) z titulu jeho opatrovnice v záležitostech správy jeho jmění bez souhlasu příslušného opatrovnického soudu. V tomto případě dospěl soud k závěru, že žalobkyně a) jednala za žalobce b) platně, neboť z článku 24, konkrétně pak z bodu č. 3 Smlouvy je zřejmé, že se právní vztahy mezi opatrovníkem a osobou, které byl ustanoven opatrovník, řídí právními předpisy té smluvní strany, jejíž orgán opatrovníka ustanovil. Ze žalobci předloženého rozhodnutí vydaného výkonným výborem Tlumacké městské rady pro Ivano- Frankovský okres, Ivano-Frankovskou oblast, je patrné, že žalobkyně a) byla ustanovena opatrovnící žalobce b), tudíž v souvislosti s výše uvedenou Smlouvou, se vztahy mezi opatrovníci a jejím opatrovancem řídí ukrajinskou právní úpravou, tedy právem smluvní strany,

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.

kteřá opatrovnici ustanovila. Ukrajinské právo poté narozdíl od české právní úpravy v opatrovnických věcech, nevyžaduje v rámci právního jednání ve vztahu ke jmění opatrovance souhlasu opatrovnického soudu.

9. Dále soud I. stupně uvedl, že je splněna i aktivní legitimace žalobců. K pasivní legitimaci uvedl, že žalovaná a) není ve smyslu § 90 o.s.ř. pasivně legitimována, neboť poškozená vykonávala pracovní činnost, resp. měla založený faktický pracovní poměr, výhradně u žalované b). Dále se pak soud I. stupně zabýval otázkou existence či neexistence pracovněprávního vztahu mezi poškozenou a žalovanou b) ve smyslu ustanovení zák. práce a dospěl k závěru, že mezi poškozenou a žalovanou b) byl uzavřen tzv. faktický pracovní poměr. Vzhledem k tomuto závěru dále posuzoval objektivní odpovědnost zaměstnavatele za škodu následkem utrpeného smrtelného úrazu poškozené. Základními předpoklady, které musí být splněny kumulativně pro vyvození odpovědnosti zaměstnavatele, jsou v tomto případě existence pracovního úrazu a následný vznik škody, mezi nimiž je třeba shledat příčinnou souvislost. Soud I. stupně pak došel k závěru, že na počínání poškozené je třeba hledět jako na plnění pracovních úkolů mimo rámec svěřených pracovních povinností (jako na tzv. exces), což bylo prokázáno výpověďmi svědků a podpůrně i účastnické řízení. Především svědek J. a žalovaná a) M., zcela shodně uvedli, že poškozená se v prostoru, kde došlo k jejímu následnému zřícení, neměla vůbec nacházet. K tomuto je pak třeba poznamenat i skutečnost, že pracovní náplní poškozené byl úklid předem vymezených prostor od prachu z transportované suti vzniklé v rámci rekonstrukce budovy, přičemž půdní prostory (tzv. 4 patro) včetně dveří do světlíku byly silně zaprášené bez známek úklidu, z čehož se lze důvodně domnívat, že poškozená se na předmětném místě nevyskytovala s úmyslem zde jakoukoliv úklidovou činnost vykonávat. Ze všech těchto důvodů soud I. stupně žalobu výroky I. – IV. rozsudku v plném rozsahu zamítl.
10. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil podle § 142 odst. 1 o. s. ř. tak, že přiznal žalované a) i žalované b), jenž byly v řízení zcela úspěšné, nárok na náhradu nákladů řízení v částce 82 676 Kč každé z nich, a to podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, (dále jen „a. t.“).
11. Proti tomuto rozsudku podali odvolání žalobci.
12. Žalobci v odvolání uplatnili odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř. Uvedli, že soud došel ke správným skutkovým i právním závěrům ohledně žalované a), že je platně oprávněna jednat za žalovanou b) a že oba žalobci jsou k podání žaloby aktivně legitimováni. Správně rovněž vyhodnotil, že poškozená konala pro žalovanou b) práci na základě tzv. faktického pracovního poměru. Naopak žalobci nesouhlasí se závěrem soudu I. stupně s tím, že na počínání poškozené je třeba hledět jako na plnění pracovních úkolů mimo rámec svěřených pracovních povinností, jako na tzv. exces.
13. Žalobci uvedli, že soud I. stupně vyšel rovněž z účastnické výpovědi žalované a), která uvedla, že poškozenou ohledně bezpečnosti práce proškolila, ačkoliv z příkazu Oblastního inspektorátu práce vyplynulo, že žalované b) byla udělena pokuta ve výši 200 000 Kč za přestupky především ve vztahu k bezpečnosti práce. Již z tohoto důvodu je účastnická výpověď nevěrohodná. Dále uvedli, že z výpovědi svědka pana M. J. vyplynulo, že poškozená uměla trošku česky. Z uvedeného je patrné, že měla jistou jazykovou bariéru a současně dle výslechu svědka dostala dílčí zadání „provést úklid po transportních cestách, kde se transportovala suť ze 3 NP“, popř. uklízet schody, zametat podlahy a prach. Pak je pochopitelné, že prováděla úklid i v 3 NP, v prostoru točitého schodiště či prostoru půdní vestavby poblíž revizních dvířek vedoucích ke „světlíku“. Pokud současně poškozená nebyla řádně proškolená v rámci BOZP, navíc pořádně neuměla česky, mohla jednoduše v rámci úklidu pokračovat do prostor světlíku, neboť se mohla oprávněně domnívat, že i zde má úklid provést. Nadto z protokolu o ohledání místa činu vyplývá, že poškozená byla v době úrazu oblečena v pracovním oděvu, poblíž světlíku byl nalezen prázdný černý igelitový pytel a o stěnu bylo opřené koště s lopatou, před ním byl pak položen smetáček s lopatkou a kbelík se šterčkem. Poškozená tedy evidentně bezprostředně před pádem ze světlíku prováděla úklid. Žalobci

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.

zdůraznili, že u světlíku se nenacházelo žádné varování před hrozícím nebezpečím, žádné zabezpečení a nebylo zjevné, že vstup do tohoto prostoru je život ohrožující, poškozená nebyla ani proškolená o bezpečnosti práce. Ze všeho uvedeného vyplývá, že se nejednalo o exces, nýbrž o pracovní úraz, za nějž nese objektivní odpovědnost zaměstnavatel.

14. Pokud by se odvolací soud ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu I. stupně, napadají žalobci rovněž výroky o náhradě nákladů řízení. Poškozená byla živitelkou celé rodiny, v té době čtyřletého syna a matky v důchodovém věku. Kromě toho, že žalobci přišli i o podstatnou část svých příjmů, jsou zde i důvody zvláštního zřetele hodné, pro něž by žalobcům neměla být ukládána povinnost k náhradě nákladů řízení.
15. Závěrem žalobci navrhuji odvolacímu soudu, aby změnil rozsudek soudu I. stupně tak, že žalobě vyhovějí a přizná žalobcům právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
16. Žalované se k podanému odvolání vyjádřily dne 24. 1. 2024. Uvedly, že soud I. stupně došel ke zcela správnému závěru, že v případě žalované a) není splněna podmínka pasivní legitimity a v případě žalované b) zcela absentuje odpovědnostní vztah. Žalobci v řízení před soudem I. stupně neprokázali, že by k úrazu došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Pokud žalobci brojili proti výpovědi žalované a) a uváděli, že tato je nevěrohodná, pak je nutno uvést, že soud I. stupně nevycházel pouze z výpovědi žalované a), ale svůj rozsudek postavil na výpovědích několika svědků a na protokolech o výpovědích a podaných vysvětleních před policejním orgánem. Výpovědi všech svědků přitom byli zcela konzistentní. K tvrzení, že poškozená měla jazykovou bariéru uvedly, že naopak ze svědecké výpovědi pana J. vyplynulo, že i přes jistou jazykovou bariéru muselo dojít ze strany poškozené k pochopení její práce, ale tento svědek s ní celou cestu prošel a poškozená následně zahájila uklízení práce v souladu s pokyny tohoto svědka.
17. Pokud žalobci tvrdili, že poškozená prováděla ve 4 NP uklízení práce a plnila tak pracovní úkoly, pak žalované tvrdí, že nic takové nevyšlo v řízení před soudem I. stupně najevo. Prostory ve 4. NP nebyly naopak vůbec uklizeny ani nic nenasvědčovalo tomu, že by poškozená skutečně zahájila provádění úklidu vzhledem k vrstvě prachu, která se tam nacházela. Nadto kýbl se šterkem a lopata nejsou vůbec věcmi, se kterými by měla poškozená uklízet. K tvrzení žalobců, že se před světlíkem nenacházelo žádné varování před hrozícím nebezpečím, žalované uvedly, že tato skutečnost nedokládá, že by do prostor ve 4. NP byla poškozená vyslána uklidit. Nadto ve 4. NP neměla poškozená plnit žádné pracovní úkoly, jak potvrdili svědci D. a M. M.. Do prostor světlíku byl uzavřený vstup, a navíc při kontrolním dni pan M. M. vstupní otvor o rozměrech 0,45 x 0,83 m uzavřel kovovými dvířky zasazenými na 4 pantech, kdy tato dvířka vážila okolo 15–20 kg. Nejednalo se tedy o prostory volně přístupné. Nadto zmiňované schodiště, které do 4. NP vedlo, lze spíše označit za nouzový žebřík, servisní vchod vedoucí k dvířkům je asi 90 cm vysoký a samotná dvířka byla zapříčená. Poškozená si musela být minimálně vědoma toho, že se nachází v prostoru zcela neobvyklém pro úklid. Z toho důvodu se zcela jednoznačně nejednalo o pracovní úraz.
18. Závěrem žalované žádaly odvolací soud, aby rozsudek soudu I. stupně potvrdil a přiznal jim náhradu nákladů odvolacího řízení.
19. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou, že splňuje náležitosti uvedené v ust. § 205 odst. 1 o. s. ř., přezkoumal podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. v mezích podaného odvolání (§ 206 odst. 2 o. s. ř.) správnost napadeného rozsudku včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo, aniž by ve věci nařizoval odvolací jednání /§ 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř./ a shledal, že nejsou dány podmínky pro konečné rozhodnutí ve věci.
20. Z obsahu spisu vyplývá, že se žalobci domáhali zaplacení částky 692 220 Kč (každý z nich) po žalované a) a pro případ, že faktickým zaměstnavatelem poškozené O. V. byla žalovaná b) a

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.

žalovaná a) je odpovědná za náhradu škody podle § 2910 o. z., popřípadě ručí za splnění závazku za žalovanou b), navrhovali žalobci in eventum, aby každému z nich zaplatila částku 692 220 Kč žalovaná b). V občanském soudním řízení (sporném) je však vyloučeno označovat účastníky primárně a sekundárně, neboť to odporuje konstrukci § 42 odst. 4 a § 79 odst. 1 o. s. ř.

21. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 26 Cdo 2042/2010, ze dne 19. 4. 2012, *žalobní petit (údaj o tom, čeho se žalobce domáhá) může obsahovat i několik požadavků, jak má soud rozhodnout, žalobce může požadovat, aby bylo rozhodnuto o více právech (jde o tzv. objektivní kumulaci), nebo může některá svá práva uplatnit formou tzv. eventuálního petitu nebo tzv. alternativního petitu. V případě, že žalobce podá žalobu proti více osobám (žalovaným), musí být ze žaloby mimo jiné patrné, jaké vůči každé z nich uplatňuje požadavky. Nemá-li žalobce potřebnou jistotu o tom, která z více osob má ve věci tzv. pasivní legitimaci, zákon mu umožňuje podat žalobu proti všem v úvahu přicházejícím osobám; také v tomto případě ovšem platí, že musí být ze žaloby patrné, jaká práva uplatňuje proti každému ze žalovaných, popřípadě že požaduje po více (všech) žalovaných poskytnutí plnění solidárně (společně a nerozdílně) nebo tak, že plněním některého ze žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnění povinnost ostatních. Požadovala-li žalobkyně zaplacení částky po "žalované a) nebo žalované b)", představuje její procesní úkon podle svého obsahu tzv. alternativní hromadění žalob proti více osobám, které ve svých důsledcích neumožňuje spolehlivě stanovit, kdo je účastníkem řízení na straně žalované. Občanský soudní řád takovéto "alternativní" označení žalovaných nepřipouští. Žaloba, kterou by se žalobce domáhal, aby mu stejnou povinnost splnilo alternativně více žalovaných, by byla z hlediska ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř. neurčitá a pokud by ani postupem podle § 43 o. s. ř. tato vada nebyla odstraněna, musel by soud žalobu odmítnout. Proto je rovněž nepřijatelné provádět změny v okruhu účastníků, které by vedly k alternativnímu hromadění žalob.*
22. V projednávané věci však žalobci neuplatnili ani více požadavků proti některému ze žalovaných, ani práva (nároky) proti více žalovaným. Požadovali-li každý z žalobců zaplacení částky 692 220 Kč s úrokem z prodlení po "žalované a), **eventuelně ...** po žalované a) a žalované b)", představuje jejich procesní úkon podle svého obsahu tzv. alternativní hromadění žalob proti více osobám, které ve svých důsledcích neumožňuje spolehlivě stanovit, kdo je účastníkem řízení na straně žalované (ke stejným závěrům dospěl Nejvyšší soud i v rozsudku ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 21 Cdo 4593/2009).
23. Z uvedeného vyplývá, že pokud si účastník není jist, kdo je pasivně legitimován na straně žalované a z jakési své procesní opatrnosti přistoupí k označení účastníků v pořadí – primární účastník a dále sekundární účastník neboli účastník in eventum pro případ, že by prvně označený účastník pasivně legitimován nebyl, přenáší tak povinnosti žalobce plynoucí ze základu žaloby v kontradiktorním procesu na rozhodující soud. Přitom je to pouze a jen žalobce, který musí nepochybně zohlednit celou množinu v úvahu přicházejících zásadně významných okolností před podáním žaloby, mezi které nepochybně náleží i řádné, určité a srozumitelné označení žalované strany.
24. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, č. j. 27 Cdo 333/2022-294, ze dne 15. 2. 2023, eventuální petit je složen ze dvou částí. V tzv. primárním petitu se žalobce domáhá rozhodnutí o určité povinnosti (typicky např. vydání věci) a pro případ, že takovou povinnost uložit nelze, se žalobce v tzv. eventuálním petitu domáhá uložení povinnosti odlišné (např. peněžité náhrady). O žalobním požadavku uplatněném formou tzv. eventuálního petitu soud rozhoduje pouze tehdy, jestliže žalobě nevyhověl v tzv. primárním petitu. Vyhoví-li žalobě v tzv. primárním petitu, eventuálním petitem se vůbec nezabývá. Soud nemá možnost volby ohledně přiznaného plnění. O primárním petitu je soud povinen rozhodnout vždy, o eventuálním petitu pouze tehdy, je-li plnění požadované v primárním petitu nemožné.
25. Ze všeho výše uvedeného je patrné, že pokud žalobci (každý z nich) požadovali zaplacení částky 692 220 Kč po žalované a) in eventum po žalované b) a soud I. stupně je postupem podle § 43 o. s. ř. nevyzval k odstranění vad žaloby, je řízení zatíženou podstatnou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 212a odst. 5 věta druhá o. s. ř.), což zakládá odvolací

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.

důvod podle § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř. Odvolacímu soudu nezbylo, než rozhodnutí soudu I. stupně postupem podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušit a věc vrátit soudu I. stupně podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. k dalšímu řízení, aniž by se zabýval věcnou správností napadeného rozhodnutí. V dalším řízení soud I. stupně nejprve podle § 43 o. s. ř. vyzve žalobce k odstranění vad žaloby, tedy přesné specifikaci, kdo stojí na straně žalované s tím, že žalobci uvedou, zda požadovanou částku 692 220 Kč požaduje každý z nich po žalované a) nebo po žalované b) popřípadě proti žalované a) i žalované b) současně. V případě, že bude každý ze žalobců uplatňovat částku 692 220 Kč po obou žalovaných, uvede, zda toto plnění po nich požaduje solidárně (společně a nerozdílně) nebo tak, že plněním některého ze žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnění povinnost ostatních. V konečném rozhodnutí pak soud I. stupně rozhodne i o nákladech odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

26. Pro úplnost odvolací soud dodává, že podle ustálené soudní praxe se jeví účelné, aby žalobci, je-li jich v řízení více, byli označeni jako žalobce a), žalobce b), v případě plurality žalovaných je správné rozlišení čísla (tedy žalovaná 1, žalovaná 2).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení n e n í dovolání přípustné.

Praha 28. 2. 2024

Mgr. René Fischer v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje A. K.